

The 7th International scientific and practical conference "Science and society: modern trends in a changing world" (June 10-12, 2024) MDPC Publishing, Vienna, Austria. 2024. 666 p. ISBN 978-3-954754-01-4

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/06/SCIENCE-AND-SOCIETY.-MODERN-TRENDS-IN-A-CHANGING-WORLD-10-12.06.24.pdf>

<https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scienceand-society-modern-trends-in-a-changing-world-10-12-06-2024-viden-avstriya-arhiv/>.

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ОСНОВА ОСОБИСТІСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Гудінова Ірина Леонідівна,

науковий співробітник Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України м. Київ, Україна

Вступ 31 травня 2022 року Верховна Рада України прийняла важливі рішення для розвитку волонтерського руху в Україні та підтримки діяльності волонтерів в умовах війни. Волонтери – це НАДзвичайні люди, які віддають свій час, можливості у втілення соціально корисних проєктів. Вчиняти добро під силу в будь якому віці і будь які організації, країни. Добра справа здатна змінити соціокультурний простір досить широкого радіусу впливу. Волонтерські організації існують у 80-ти країнах світу і близько 110 мільйонів людей щорічно беруть участь у добровільних програмах допомоги у сферах освіти, охорони здоров'я, екології, соціального захисту та багатьох інших. Основними спонуканнями до волонтерства є: бажання творити добро; відчуття зміни в собі та в житті інших людей; отримання неоціненного досвіду; командне вирішення життєвих питань, залучення до осередку однодумців, нові знайомства, бажання ділитись досвідом, компетентностями, відчуття моралі – як життєвої цінності, подолання помилок і здобуття нового просвітництва.

Мета роботи. Означити місце волонтерського руху в визвольній війні в Україні.

Матеріали та методи. Волонтерство і його історичний нарис.

Це зазвичай була толіка (зібрання в гурт людей заради вирішення проблеми чи підтримка в термінових справах). Меценат людина що за покликанням серця безкорисно підтримує науки, мистецтво, освіту, охорону здоров'я в цілому і конкретних талантів в цих сферах. Благодійність — надання допомоги (милість, милосердя). 349 Основна риса благодійності це добровільне виділення свого часу на цільову допомогу. Благодійність має в основі емпатію, тобто здатність розуміти\передчувати емоційний стан іншої людини та дієво співпереживати їй.

Емпатія – це розуміння стану іншої людини, її емоцій Емпатія не дорівнює дії. «Альтруїзм (фр. altruisme, лат. alter — інший) — безкорисливе прагнення до діяльності на благо інших; протилежність егоїзму. Це різновид самозречення, бо в умовах соціальної та психологічної відокремленості між людьми в феодальному чи буржуазному суспільстві клопіт про добробут ближнього можливий лише за умов свідомого обмеження власного добробуту. Це свідоме, нехай і короточасне обмеження власного егоїзму».

Мотиви волонтерів:

Психологічні та духовні мотиви: боротьба з самотністю, відчуття потреби, особистісний ріст, віра в бога, почуття моральної повинності допомагати іншим, спокута провини.

Соціально-психологічні мотиви: потреба в почутті єдності з людьми, потреба у спілкуванні, вираження солідарності до інших, розвиток комунікативних навичок. Емоційні мотиви: покращення свого емоційного стану, отримання морального задоволення від допомоги іншим людям, здатності щось змінити.

Соціальні мотиви: бажання зробити свій внесок в розвиток свого району, знайомство з новими людьми (розширення соціальних зв'язків), реалізація власних ідей, відчуття суспільний зміст роботи, необхідність своєї праці, відчуття патріотизму, подолання стереотипів, прохання друзів, приклад батьків, корпоративний принцип.

Освітньо-професійні мотиви: отримання нових знань, навичок, досвіду зі своєї спеціальності, застосування своїх знань на практиці, підготовка себе до кар'єри, безкоштовне навчання

Гедоністичні мотиви: розваги, відпочинок, дозволя. І так, волонтери хочуть розділяти і переживати чужий біль чужі труднощі. Всі волонтери мають унікальний життєвий досвід через безоплатну **350** роботу.

Але і волонтер змінює себе: 1. набуває характер, емоційну стійкість, стає сильнішим і стійкішим щодо невизначеності ситуації. 2. можна стати більш відповідальним. 3. змушує долати свої страхи, тривоги й сумніви. Коли волонтери роблять щось для інших людей, то вони постійно долають страх. 4. змінюється уявлення про свої можливості. Сумнів змінюється на розширення можливостей 5. з'являються нові друзі. Колеги по безоплатній роботі — це друзі назавжди.

Волонтерство бере на себе функції під час війни. 1. Надання медичної допомоги на передовій, в лікарнях та медичних закладах. Вони допомагають у лікуванні поранених воїнів, надають першу медичну допомогу та організують медичні заходи. 2. Збір та розподіл гуманітарної допомоги (продукти харчування, одяг, засоби гігієни та інші необхідні речі) до постраждалих районів та зони бойових дій. 3. Надання психологічної підтримки воїнам та постраждалим особам, які пережили емоційні травми під час війни. 4. Допомога в отриманні соціальної підтримки, зокрема доступ до житла, освіти, працевлаштування та інших соціальних послуг. Вони допомагають у вирішенні соціальних проблем та забезпечують необхідну інформаційну підтримку. 5. Поширення інформації про ситуацію на передовій, потреби воїнів та постраждалих, актуальні новини та події. Волонтери - інформаційні посередники між військовими, громадськістю та засобами масової інформації. 6. Логістична підтримка доставки матеріальних цінностей, координацію постачання та розподілу допомоги, організацію тимчасових житлових умов та інші питання, пов'язані з ефективним функціонуванням **351** волонтерських проектів. 7. Підтримка учасників війни. Допомога учасникам війни у підготовці до повернення до цивільного життя після перебування на передовій. Вони організують проекти професійного навчання, підтримують у координацію постачання та розподілу допомоги, організацію тимчасових

житлових умов та інші питання, пов'язані з ефективним функціонуванням волонтерських проектів [1].

Результати та обговорення. Здійснений в роботі аналіз наявних наукових підходів до інтерпретації волонтерства, його визначень, характеристик дає підставу стверджувати, що в сучасному науковому дискурсі вивчення феномену волонтерства має міждисциплінарний характер, про що свідчать численні дослідження цього феномену в різних галузях соціогуманітарного знання (соціальної психології, політології, історії, педагогіці, соціальній роботі тощо). Здійснений нами теоретичний огляд наукової літератури дозволяє зробити висновок, що найбільш придатним теоретичним підґрунтям для розгляду волонтерства в сучасному українському суспільстві є соціокультурний підхід та «практична парадигма». Це зумовлено тим, що соціокультурний підхід інтегрує взаємопов'язані виміри людського буття: людина в буденному та небуденному в її співвідношенні зі спільнотою, характер культури, тип соціальності тощо. Волонтерська діяльність реалізується на добровільній основі, покладається на гуманістичні цінності, супроводжується докладанням зусиль для покращення якості життя інших, підтримки основних людських потреб. Волонтерську діяльність розуміємо як соціально активну добровільну поведінку, яка детермінується індивідуально-типологічними властивостями, особливостями самоставлення й самоактуалізації, суб'єктивно значущими мотиваційно-ціннісними настановами і переконаннями, проявляється в усвідомленому чуйному ставленні до отримувачів волонтерської допомоги, готовності до безкорисливої співпраці з метою реалізації результативних стратегій волонтерської підтримки. 352

Висновки. Волонтерство – це ефективний спосіб об'єднання зусиль і ресурсів суспільства і держави у вирішенні соціальних завдань, мобілізації громадської ініціативи, соціальної консолідації суспільства, метод впливу на підвищення ефективності соціальної політики і в цілому – досягнення благополуччя суспільства. Державна політика України повинна більше спрямовувати увагу на підтримку молодіжного руху, надавати підтримку різноманітним ініціативам. Від цього буде залежати спрямованість волонтерського руху. Для успішної діяльності лідеру потрібно володіти високою потребою в досягненнях. і цю потребу можна і потрібно реалізувати як на рівні сім'ї, так і на рівні школи, держави загалом. Лідерство, яке виникає в середині волонтерського руху має можливість стати вагомим підтримкою держави у розбудові інститутів громадянського суспільства. Системний розвиток та підтримка волонтерства, як суспільної цінності і, одночасно, унікальної системи знань та технологій у сфері розвитку людських ресурсів є одним з дієвих інструментів вирішення завдань щодо створення умов для активної відповідальної участі активістів у вирішенні соціальних проблем суспільства, формування інституту активного громадянства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сірко В. С. Волонтерство під час війни в Україні: права та гарантії. Південноукраїнський правничий часопис Вип. 2. 2023. С. 124-129. URL: <http://sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/2/20.pdf>